

Scan Landgoed De Heihorsten

Definitief

Grontmij Nederland B.V.
Eindhoven, 20 november 2009

Verantwoording

Titel : Scan Landgoed De Heihorsten
Subtitel :
Projectnummer : 282922
Referentienummer : 282922.ehv.211.R001
Revisie : 1
Datum : 20 november 2009

Auteur(s) : JE/RvS
E-mail adres : jody.ettema@grontmij.nl
Gecontroleerd door : R. van Schijndel
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd door : M. M. van den Hurk
Paraaf goedgekeurd :
Contact : Zernikestraat 17
5612 HZ Eindhoven
Postbus 1265
5602 BG Eindhoven
T +31 40 265 12 11
F +31 40 244 37 97
zuid@grontmij.nl
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Algemeen.....	4
1.2	Doelstelling.....	4
1.3	Aanpak.....	4
1.4	Leeswijzer.....	4
2	Landgoed De Heihorsten.....	5
2.1	Ligging van het plangebied.....	5
2.2	Beschrijving van de geplande ontwikkeling.....	5
3	Wet- en regelgeving.....	8
3.1	Inleiding.....	8
3.2	Natuurbeschermingswet.....	8
3.3	Flora- en Faunawet.....	8
3.4	Natuurbeleid.....	10
4	Toetsing aan beleid en regelgeving.....	12
4.1	Algemeen.....	12
4.2	Natuurbeschermingswet.....	12
4.3	Ecologische hoofdstructuur (EHS).....	13
4.4	GHS-natuur.....	13
4.5	Boswet.....	13
5	Inventarisatie natuurwaarden.....	15
5.1	Algemeen.....	15
5.2	Flora.....	15
5.3	Broedvogels.....	15
5.4	Zoogdieren.....	16
5.5	Amfibieën & reptielen.....	17
5.6	Vissen.....	17
5.7	Overige soorten.....	18
6	Conclusie.....	19
6.1	Resultaat.....	19
6.2	Advies.....	19

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

Bijlage 2: Afstand Natura 2000-gebied

Bijlage 3: Ligging ten aanzien van EHS

Bijlage 4: Ligging ten aanzien van GHS

1 Inleiding

1.1 Algemeen

De gebroeders Swinkel ontwikkelen diverse projecten binnen plangebied De Heihorsten. Het Landgoed De Heihorsten zal daarbij binnen het plangebied fungeren als een landschappelijke eenheid met haar directe omgeving. Het bestaande landschap is hiervoor de inspiratiebron geweest. De overgang van hoge grond naar beekdal wordt benadrukt met nieuwe bossen en lanen. Deze nieuwe bossen tezamen met de bestaande bossen en het landgoed zorgen er voor dat het zich als landschappelijke eenheid onderscheidt van de andere gebieden langs de rand van de hoge gronden. De bebouwing is gegroepeerd als een klein gehucht bij een statig huis en ligt op een plek vergelijkbaar met de gehuchten die op de kaart van 1840 langs de flanken van de hoge gronden te vinden zijn.

1.2 Doelstelling

Doel van deze notitie is tweeledig. Enerzijds wordt inzichtelijk gemaakt welke natuurwaarden aanwezig zijn binnen het plangebied en in de directe omgeving. Anderzijds wordt duidelijk gemaakt wat de eventuele consequenties zijn van de geplande ontwikkelingen ten aanzien van de in het plangebied en in de directe omgeving aanwezige natuurwaarden.

1.3 Aanpak

Op 26 oktober 2009 is een oriënterend veldbezoek uitgevoerd om een beeld te krijgen van het plangebied en te beoordelen waar de natuurkwaliteiten in het plangebied liggen. De waarnemingen van relevante soorten, indien waargenomen tijdens het veldbezoek, zijn in dit rapport opgenomen. De aanwezige biotopen zijn beoordeeld op de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten. Daarnaast is daar waar nodig was, verspreidingsgegevens van bijzondere soorten opgevraagd.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de specifieke kenmerken van het plangebied, voor zover relevant voor voorliggend onderzoeksrapport. In hoofdstuk 3 wordt het vigerende beleidskader beschreven, waarna in hoofdstuk 4 de inventarisatie en toetsing aan het beleid plaatsvindt. In hoofdstuk 5 wordt de inventarisatie en toetsing van soorten beschreven, gevolgd door conclusies en een advies in hoofdstuk 6.

van de verschillende ingetekende functies levert het volgende beeld in zijn totaal weergegeven in figuur 2:

Totale oppervlakte: 43,8 ha, waarvan:

- 14,8 ha beheersgebied;
- 4,1 ha EVZ Kleine Aa;
- 3,9 ha bouwblok;
- 9,1 ha visvijvers;
- 2,2 ha paardenwei;
- 2,3 ha bestaand bos;
- 7,4 ha overige nieuwe natuur.

Het door Waterschap Aa en Maas opgestelde plan voor de Ecologische Verbindingszone Kleine Aa is integraal overgenomen in het ontwerp voor het landgoed.



Figuur 2 Inrichtingsvisie Landgoed De Heihorsten

Kleine Aa

Het herinrichtingstraject van de Kleine Aa is centraal gelegen binnen Landgoed De Heihorsten. In het verleden is de beek in het kader van de ruilverkaveling rechtgetrokken. De taluds zijn vrij steil en eenvormig. De beek heeft nu hoofdzakelijk een landbouwkundige functie en grenst overwegend aan in agrarisch gebruik zijnde graslanden en akkers (figuur 3). Op enkele plaatsen grenst de beek aan kleine percelen loofbos. De beek is vrij ondiep en enkele meters breed. De stroomsnelheid in de Kleine Aa is langzaam. In het water is veel begroeiing van waterplanten aanwezig.

Waterschap Aa en Maas is voornemens de Kleine Aa op genoemd traject her in te richten over een breedte van circa 25 meter. Het beekdal wordt verbreed en in de strook beschikbare grond wordt de loop meanderend aangelegd, waarbij in de loop zelf een tweefasenprofiel wordt gebruikt. Gepland is de aanleg van een brede, structuurrijke strook met langs één zijde een houtwal. Plaatselijk worden in deze strook amfibieënpoelen aangelegd (doelsoorten Heikikker, Drijvende waterweegbree).



Figuur 3 Impressie van de Kleine Aa in 2006 en 2009

3 Wet- en regelgeving

3.1 Inleiding

De natuurbeschermingswetgeving in Nederland valt uiteen in gebiedsbescherming en in soortenbescherming. Gebiedsbeschermende wetgeving voorziet in de bescherming van aangewezen natuurgebieden en wordt geregeld in de nieuwe gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998. Soortenbescherming is vastgelegd in de Flora- en faunawet. Deze wet ziet toe op de bescherming van soorten planten en dieren zowel binnen als buiten beschermde natuurgebieden. Daarnaast zijn er ook beleidsmatig beschermde gebieden en soorten.

3.2 Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998 vervangt de Natuurbeschermingswet van 1968. De wet is per 1 oktober 2005 in werking getreden. In de Natuurbeschermingswet 1998 is ook de bescherming van de Speciale Beschermingszones (SBZ) op grond van de Habitat- en Vogelrichtlijn geregeld, vanaf het moment dat de gebieden zijn aangewezen door de Europese Commissie. De Natuurbeschermingswet 1998 regelt ook de bescherming van de zogenaamde Beschermde Natuurmonumenten en gebieden die de minister van LNV aanwijst ter uitvoering van internationale verplichting, zoals RAMSAR wetlands.

Projecten of handelingen die negatieve effecten op deze beschermde gebieden kunnen hebben, zijn verboden. Ook activiteiten buiten de beschermde gebieden kunnen verboden zijn, indien deze activiteiten negatieve effecten veroorzaken op de kwalificerende natuurwaarden van het gebied (externe werking). Het toetsingskader van de Natuurbeschermingswet 1998 kent de volgende procedurevarianten:

1. Er is zeker geen kans op effecten: geen vergunningplicht;
2. Er is een kans op effecten, maar zeker niet significant: vergunningaanvraag via een verslechteringsstoets (art. 19f);
3. Er is een kans op significante effecten: vergunningaanvraag via passende beoordeling (art. 19d).

3.3 Flora- en Faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht, deze is gericht op de duurzame instandhouding van soorten. De Flora- en faunawet vervangt o.a. de Vogelwet, de Jachtwet en de soortbescherming uit de Natuurbeschermingswet. In deze wet zijn (nagenoeg) alle van nature in het wild voorkomende amfibieën, zoogdieren en vogels beschermd. Daarnaast is een beperkt aantal plantensoorten en ongewervelden beschermd. Voor soorten die vallen onder de bescherming van de wet gelden de volgende verbodsbepalingen met betrekking tot werkzaamheden in het buitengebied:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onttwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Artikel 13

Het is niet toegestaan beschermde soorten planten en dieren te vervoeren, of onder zich te hebben.

Vrijstelling en ontheffing

Conform artikel 75 is het mogelijk om in bepaalde gevallen ontheffing of vrijstelling te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikelen 8 t/m 12. Sinds het vrijstellingsbesluit van 23 februari 2005 kent de Flora en faunawet drie beschermingsniveaus, veelal aangeduid met tabel 1, tabel 2 en tabel 3. Daarnaast zijn vogels in een aparte categorie ondergebracht.

Tabel 1 Indeling van beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet

tabel 1	Algemene soorten	Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen, onderhoud en beheer geldt een vrijstelling. Er hoeft voor deze activiteiten geen ontheffing aangevraagd te worden.
tabel 2	Overige soorten	Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling, mits wordt gewerkt volgens een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Is er geen gedragscode dan moet ontheffing aangevraagd worden, deze valt onder de lichte toets (geen aantasting van de duurzame instandhouding van de soort).
tabel 3	Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMVB	Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt ten aanzien van deze soorten dat er altijd een ontheffing moet worden aangevraagd waarvoor een uitgebreide toets geldt. De ontheffingsaanvraag valt onder de zware toets: 1) er is sprake van een bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor beheer en onderhoud is wel vrijstelling mogelijk indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode.
	Vogels	Vogels vormen een aparte categorie. Vogels worden vooral negatief geraakt in hun broedperiode. Voor het verstoren of verwijderen van vaste rust- en verblijfplaatsen geldt een soortspecifiek bescherming.

Aanwezigheid vast rust- en verblijfplaatsen vogels

Door een recente wijziging in de flora- en faunawet zijn niet alle vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vogels jaarrond beschermd bij ruimtelijke ingrepen. Gebleken is dat slechts een beperkt aantal soorten een nest permanent bewoond of elk jaar terug keert naar hetzelfde nest. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder

de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Dit betekent dat er voor sommige soorten geen ontheffingsaanvraag ingediend hoeft te worden. Ter onderscheid van de mate van nestbescherming is een onderverdeling gemaakt middels categorieën. Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het *gehele* seizoen.

Categorie 1	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil).
Categorie 2	Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn en onafhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus).
Categorie 3	Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn onafhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk).
Categorie 4	Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil).

Deze categorieën zijn terug te vinden in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten'.

In de aangepaste lijst worden de soorten die *niet* jaarrond beschermd zijn aangegeven als categorie 5

Categorie 5	Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders vestigen (voorbeeld: Grote bonte specht, Kleine bonte specht, Groene specht).
-------------	--

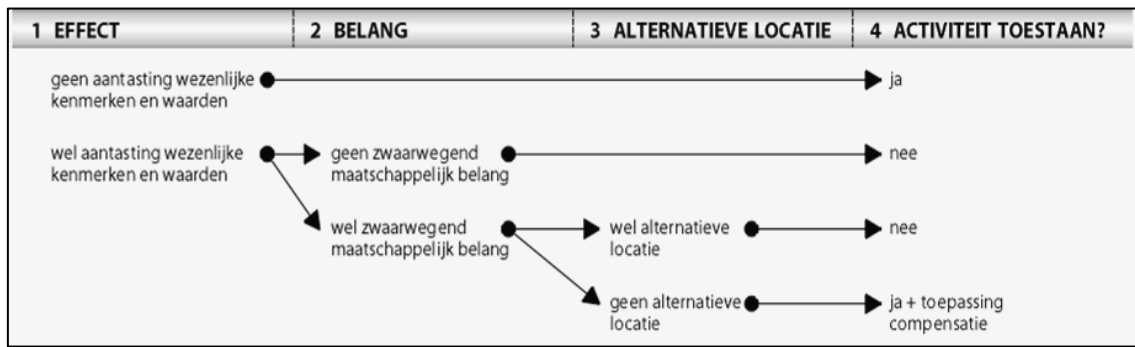
3.4 Natuurbeleid

De Nota Ruimte vervangt het Structuurschema Groene Ruimte (SGR). Deze nota geeft het beleidskader voor de duurzame ontwikkeling en een verantwoord toekomstig grondgebruik aan in het landelijke gebied, onder andere in de vorm van Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS is een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen natuurgebieden. Het netwerk wordt gevormd door kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingzones.

De EHS is op provinciaal niveau uitgewerkt in de Groene Hoofdstructuur (GHS). De wettelijke bescherming van de EHS is geregeld via het bestemmingsplan en structuurvisies.

De afweging voor ingrepen in de EHS gaat volgens het 'nee, tenzij principe'. In onderstaande schema is dit stapsgewijs weergegeven (figuur 4). Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een EHS gebied dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies in kwaliteit en oppervlak dient te worden gecompenseerd.

Figuur 4 *Het "nee, tenzij" principe van het compensatiebeginsel*



4 Toetsing aan beleid en regelgeving

4.1 Algemeen

Ingevolge de in het voorgaande hoofdstuk aangegeven wet- en regelgeving wordt getoetst welke effecten de voorgenomen ingrepen/activiteiten hebben op de aanwezige natuur- en landschapswaarden. Getoetst wordt op:

- Natuurbeschermingswet: de Europees beschermde Natura2000-gebieden (Habitat- en Vogelrichtlijn) en beschermde natuurmonumenten;
- De Ecologische Hoofdstructuur (EHS);
- De Groene Hoofdstructuur (GHS) zoals opgenomen in de Interimstructuurvisie en verder geconcretiseerd in de Paraplunota Ruimtelijke Ordening;
- Het vigerende bestemmingsplan;
- Houtopstanden die vallen onder de Boswet.

Toetsing aan beschermde soorten (Flora- en faunawet) is gekoppeld aan de inventarisatie en vindt plaats in het volgende hoofdstuk.

4.2 Natuurbeschermingswet

Het plangebied De Heihorsten is niet beschermd onder de Natuurbeschermingswet. De op circa 1,5 kilometer noordwestelijk gelegen plangebied grenzende Strabrechtse Heide (zie bijlage 2) is echter als Vogel- en Habitatrichtlijngebied (Strabrechtse Heide en Beuven, Natura 2000 nr. NL 1000024) in het Europese netwerk van beschermde natuurgebieden (Natura 2000) opgenomen en daarom beschermd onder de Natuurbeschermingswet. De Strabrechtse Heide en Beuven zijn primair als Habitatrichtlijngebied begrensd vanwege de aanwezigheid van de onderstaande habitattypen. Vanuit de vogelrichtlijn is het gebied voor 3 vogelsoorten aangewezen.

Habitatype:

- 2310 Psammofiele heide met Struikhei (*Calluna*) en Stekelbrem (*Genista*);
- 3110 Mineraalarme oligotrofe wateren van de Noord-Atlantische zandvlakten met oeverkruidvegetatie (*Littorelletalia uniflorae*);
- 3130 Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de Oeverkruidorde (*Littorelletalia uniflorae*) en/of Dwergbiezen-klasse (*Isoëto-Nanojuncetea*).

Daarnaast is het gebied aangemeld voor de volgende *habitattypen en soorten*:

- 2330 Open grasland met Buntgras en Struisgrassoorten (*Corynephorus* en *Agrostis*-soorten) op landduinen;
- 4010 Noord-Atlantische vochtige heide met Dophei (*Erica tetralix*);
- 91E0 *Alluviale bossen met Zwarte els (*Alnus glutinosa*) en Es (*Fraxinus excelsior*) (Alnopadion, *Alnion incanae*, *Salicion albae*);
- 1831 Drijvende waterweegbree.

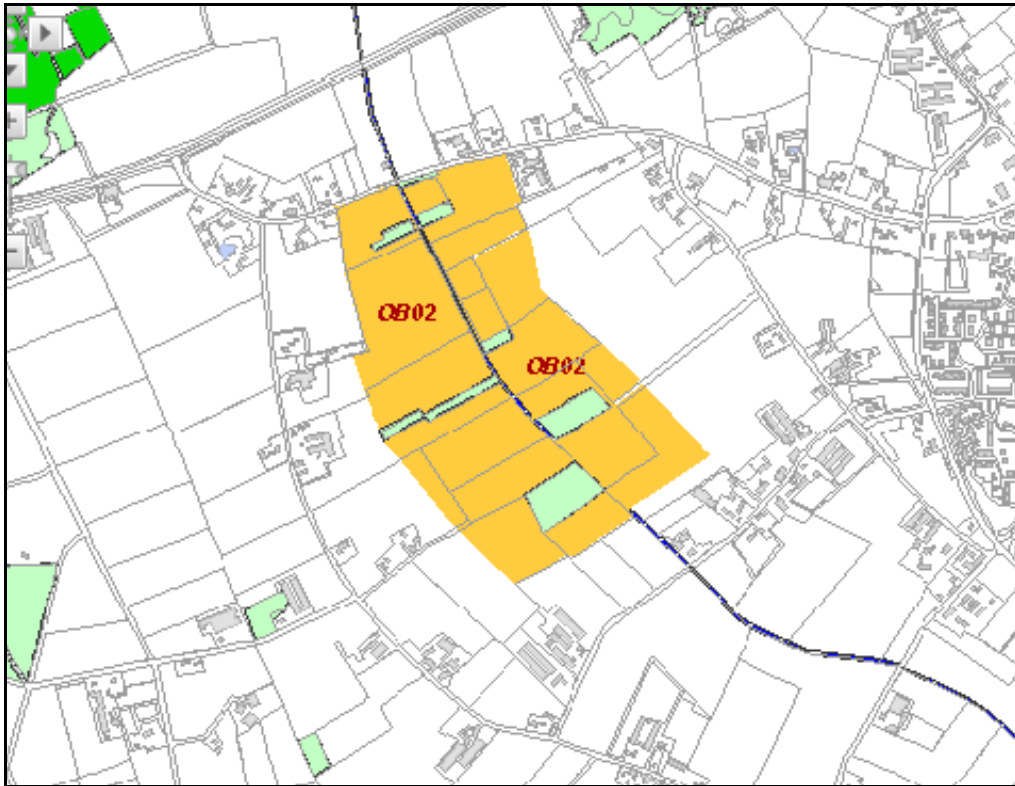
Vogelrichtlijn soorten

Niet-broedvogels:

- A021 Roerdomp;
- A022 Woudaap;
- A127 Kraanvogel.

4.3 Ecologische hoofdstructuur (EHS)

Het projectgebied De Heihorsten ligt grotendeels binnen de EHS als beheersgebied (Figuur 5 en bijlage 3). Daarnaast liggen er enkele bospercelen binnen het projectgebied fungerend als 'bos met verhoogde natuurwaarde' en een deel van de Kleine Aa, fungerend als 'beek/rivier/waterloop met natuurvriendelijke oevers'.



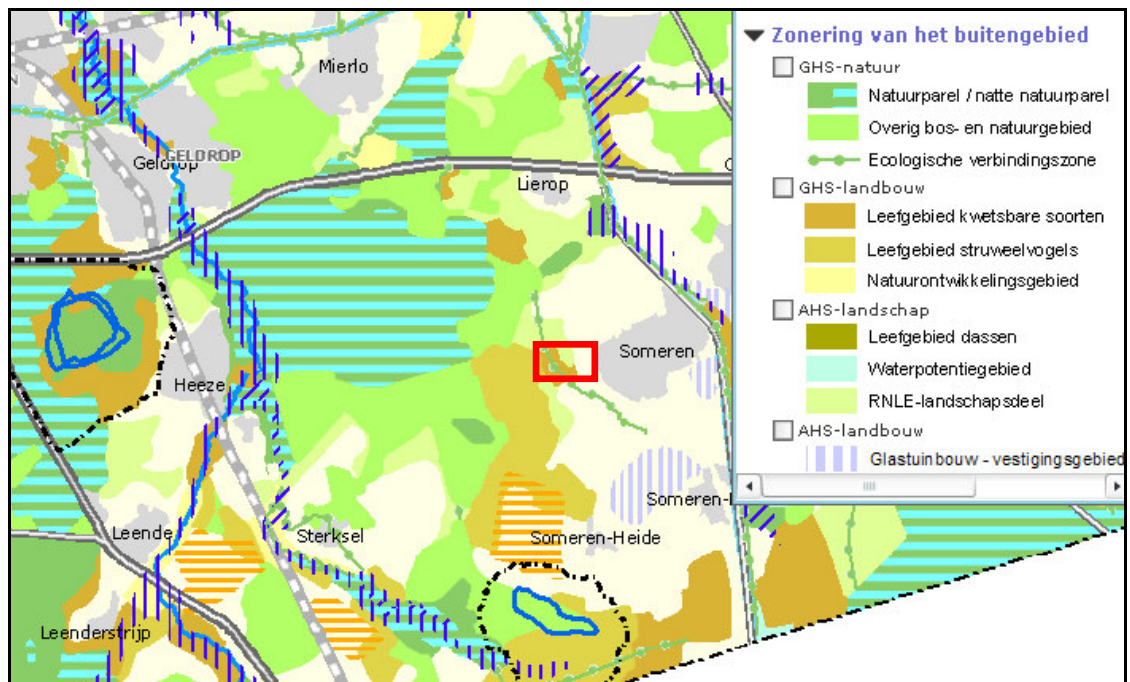
Figuur 5 Ligging van het projectgebied Landgoed De Heihorsten binnen de EHS

4.4 GHS-natuur

Het projectgebied (globaal gelegen binnen het rode vierkant Figuur 6 en bijlage 4) ligt binnen verschillende functies van de GHS-natuur, waaronder grotendeels in 'leefgebied kwetsbare soorten', het gebied dat vergelijkbaar is met het beheersgebied binnen de EHS. De aanwezige bospercelen vallen onder 'overig bos- en natuurgebied', en het zuidelijke deel van het projectgebied valt onder 'RNLE eenheid'. Daarnaast fungeert de integraal opgenomen Kleine Aa als 'ecologische verbindingszone' binnen het projectgebied.

4.5 Boswet

Binnen het projectgebied vallen de bospercelen (indien groter dan 10 are) onder de werking van de Boswet. Kap dient men minimaal één maand voor de uitvoering te melden bij Dienst Regelingen. Voor de gekapte houtopstanden geldt dat deze binnen drie jaar herplant dienen te worden.



Figuur 6 Ligging van het projectgebied binnen de GHS

5 Inventarisatie natuurwaarden

5.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de inventarisatie van planten- en diersoorten binnen het projectgebied en directe omgeving. Er wordt aangegeven welke volgens de Flora- en faunawet beschermd zijn. Er wordt gecombineerd gebruik gemaakt van gegevens van een deel van de rapportage uitgevoerd door bureau Meervelt in 2006 met betrekking tot de Kleine Aa. Een deel van deze gegevens is afkomstig van het Natuurloket, waarbij de verspreiding van soorten van verschillende gegevensbeherende organisaties zoals stichting RAVON, SOVON, FLORON, de Vlinderstichting en de zoogdierenvereniging VZZ per kilometerhok wordt weergegeven. Daarnaast is door een vakkundig ecooloog op 26 oktober 2009 een oriënterend onderzoek uitgevoerd binnen het projectgebied.

Het projectgebied is gecontroleerd op de aanwezigheid van beschermde soort in het kader van de Flora- en fauna wet, met de bijbehorende categorie-indeling (tabel 1, 2 of 3).

In navolging van de indeling in de Flora- en faunawet wordt er onderscheid gemaakt in diverse relevante soortgroepen, te weten flora, zoogdieren, vogels, reptielen, amfibieën, vissen en ongewervelden. In deze laatste categorie zijn onder andere dagvlinders, libellen en slakken opgenomen. Bij zoogdieren wordt apart ingegaan op grondgebonden zoogdieren en vleermuizen, vanwege hun verschil in leefwijze en daarmee te verwachten effecten van de maatregelen. Er wordt per soortgroep gemotiveerd of een ontheffingsaanvraag noodzakelijk is en voor welke soorten.

5.2 Flora

In het plangebied zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Gezien het huidige intensieve landbouwkundige gebruik met hoge mestgiften en vrij diepe ontwatering is de aanwezigheid van beschermde soorten uit te sluiten. Alleen algemene plantensoorten komen in het plangebied voor. De gunstige staat van instandhouding van deze soorten komt door de voorgenomen ingreep niet in het geding.

5.3 Broedvogels

In de voormalige broekbosjes aansluitend aan de ecologische verbindingszone werden in 2006 enkele broedvogels vastgesteld. Het gaat om de soorten Boomkruiper, Winterkoning, Merel, Pimpelmees, Koolmees en Zwartkop. Al deze soorten komen algemeen voor in Nederland en zijn niet bedreigd volgens de Rode Lijst. Door de ingreep komt de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet in het geding. In de aangrenzende agrarische percelen werd destijds alleen de Kievit als mogelijke broedvogel vastgesteld. Door de herinrichting van de Kleine Aa en de overgang van de natuurlijk ingerichte verbindingszone naar de broekbosjes toe zal de kwaliteit van het broedgebied toenemen en is in de eerste jaren (en daarna afhankelijk van het beheer) de heringerichte loop zeer geschikt als foerageergebied voor de kuikens van de Kievit. In de in het zuidwesten gelegen bosperceel is een recentelijk (2009) gebruikt buizerdnest geconstateerd en meerdere spechtengaten (Figuur 6). Dit perceel is opgenomen in het projectgebied zonder dat hierbinnen ruimtelijke ingrepen zullen plaatsvinden (Figuur 7). Desondanks wordt er op gewezen dat buizerdnesten jaarrond beschermd zijn (Flora- en faunawet, artikel 11, categorie 4). Voor de geconstateerde vaste verblijfplaatsen van de aanwezige spechten gelden

bij ruimtelijke ingrepen buiten het broedseizoen geen bescherming en behoeft geen verdere ontheffingsaanvraag indien geschikt gebied voorhanden is.

Alle vogels zijn beschermd in het kader van de Vogelrichtlijn en de Flora- en Faunawet. Broedende vogels zijn opgenomen in tabel 3 (zwarte bescherming). Voor mogelijke werkzaamheden is het van belang of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Als richtlijn kan voor het plangebied een broedperiode aangehouden worden van 15 maart tot en met 15 juli.



Figuur 6 Aanwezig buizerdnest, spechtgaten en mogelijke verblijfplaatsen voor vleermuizen binnen het zuidwestelijk gelegen bosperceel

5.4 Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren

Uit de kilometerhokken van het plangebied zijn geen gegevens over het voorkomen van zoogdieren bekend (Meervelt, 2006). Gezien het huidige intensieve landbouwkundige gebruik, de openheid van het landschap en het ontbreken van kleine landschapselementen is de aanwezigheid van zwaar beschermde soorten uit te sluiten. Alleen algemene beschermde soorten zoogdieren (waaronder Konijn, ree, Haas, Mol, diverse soorten muizen) komen voor. Een aantal van deze soorten werd tijdens het veldonderzoek aangetroffen binnen het projectgebied. Voor deze soorten geldt in het kader van de Flora- en Faunawet een vrijstelling voor de artikelen 8 tot en met 12 bij ruimtelijke ontwikkelingen. De gunstige staat van instandhouding van deze soorten komt door de voorgenomen ingreep niet in het geding. Daarnaast maakt het projectgebied geen deel uit van het leefgebied van de Das (www.brabant.nl).

Vleermuizen

Vleermuizen zijn zwaar beschermd in het kader van de Flora- en Faunawet (categorie 3) en de Habitatrichtlijn. Uit de kilometerhokken zijn geen waarnemingen bekend van vleermuizen. In het projectgebied zijn mogelijke holtes aangetroffen die kunnen dienen als verblijfplaats voor vleermuizen. Met name in het bosperceel in het zuidwestelijk deel van het projectgebied (Figuur 7, rood gearceerd) bevinden zich eiken die zich prima lenen als zomer- of overwinterverblijfplaats. Uit onderzoek in 2006 is gebleken dat het projectgebied een marginaal deel uitmaakt als foerageer- en migratiegebied voor vleermuizen. Door de herinrichting ontstaan gradiëntrijke situaties met een gevarieerde vegetatie, zowel in de Kleine Aa als de aangrenzende oevers. Hierdoor komen meer insecten voor, waardoor het voedselaanbod toeneemt. Door de herinrichting en de doorkruising van lijnvormige elementen zoals eikenlanen neemt de variatie in het landschap verder toe, waardoor foerageer- en migratieroutes worden verbeterd.

5.5 Amfibieën & reptielen

Uit (de omgeving van) het plangebied zijn geen gegevens over het voorkomen van reptielen bekend. Gezien de ligging van het gebied, tussen intensief gebruikt agrarisch gebied en de kern van Someren is de aanwezigheid van reptielen uit te sluiten. De dichtstbijzijnde populaties van reptielen (Levendbarende hagedis) bevindt zich op de Strabrechtse Heide.

Tijdens het veldonderzoek van 2006 werden slechts twee soorten vissen in de Kleine Aa aangetroffen. Het gaat om het Driedoornig en het Tiendoornig stekelbaarsje. Beide soorten komen algemeen voor in de loop. Door het droogvallen is de populatie echter sterk gereduceerd. Op enkele kilometers benedenstrooms komen wel diverse beschermde soorten vissen voor. Het betreft Kleine modderkruiper (2002) en Grote modderkruiper (2001) die voorkomen in het gebied Kleine Aa ten zuidoosten van Lierop (gegevens Waterschap Aa en Maas). In de huidige situatie is de bovenloop van de Kleine Aa binnen het projectgebied niet optrekbaar voor deze vissoorten door de aanwezigheid van twee stuwen ten zuiden van de Vaarselstraat.

5.7 Overige soorten

Tijdens het veldonderzoek van 2006 met betrekking tot de Kleine Aa werden diverse algemene soorten dagvlinders waargenomen, waaronder Kleine Vos, Atalanta, Distelvlinder, Dagpauwoog, Oranje zandoogje, Bont zandoogje en Bruin zandoogje. Beschermde soorten komen in het projectgebied niet voor. De gunstige staat van instandhouding van de waargenomen algemene soorten komt door de voorgenomen ingreep niet in het geding. Naast dagvlinders zijn er tijdens het veldbezoek aan de Kleine Aa diverse algemene soorten libellen waargenomen, waaronder Lantaarntje, Kleine en Grote roodoogjuffer, Azuurwaterjuffer, Platbuik en Gewone oeverlibel. Door de aanhoudende warmte en droogte in juli 2006 viel de Kleine Aa bijna geheel droog. Tijdens het bezoek van 26 oktober 2009 bleek door de aanwezige hoeveelheid gras op de bodem van de Kleine Aa dat hoogstwaarschijnlijk in 2009 de beek wederom deels drooggefallen is. De herinrichting van de beek is op termijn een groter aantal soorten en een versterking van de populaties van onder andere de Weidebeekjuffer te verwachten. Buiten de ecologische verbindingzone van de Kleine Aa is de aanwezigheid van beschermde ongewervelden zeer onwaarschijnlijk.

6 Conclusie

6.1 Resultaat

Op grond van de beschikbare inventarisaties en verspreidingsgegevens uit 2006 ten bate van de herinrichting van de Kleine Aa, aangevuld met het veldbezoek van 26 oktober 2009 kan het volgende worden geconcludeerd;

- Het projectgebied ligt op circa 1,5 kilometer afstand van Vogel- en Habitatrichtlijn Strabrechtse heide en Beuven;
- Het projectgebied valt grotendeels binnen de EHS als 'beheersgebied'. Daarnaast loopt er door het projectgebied een deel van de Kleine Aa, dat fungeert als 'beek/rivier/waterloop met natuurvriendelijke oevers' en fungeren de bestaande bospercelen als 'bos met verhoogde natuurwaarde';
- Het projectgebied fungeert binnen de GHS als 'RNLE eenheid', ligt grotendeels in 'leefgebied kwetsbare soorten' en haar bospercelen vallen volledig onder 'overig bos- en natuurgebied'. Daarnaast fungeert de Kleine Aa als 'ecologische verbindingszone', die geïntegreerd binnen het projectgebied opgenomen is;
- In het projectgebied bevindt zich een buizerdnest dat jaarrond bescherming geniet bij eventuele ruimtelijke ingrepen;
- In het projectgebied zijn verscheidene vaste rust- of verblijfplaatsen van spechten gevonden;
- Er bevinden zich mogelijk vast rust- en/of verblijfplaatsen voor vleermuizen binnen de aanwezige bospercelen;
- Er bevinden zich geen poelen of vijvers binnen het projectgebied, die mogelijk kunnen dienen als voortplantingswater voor amfibieën. Gezien het intensieve agrarische gebruik van de gronden is de functie als foerageergebied onwaarschijnlijk;
- In het projectgebied komen geen zwaar beschermde vissoorten voor;
- Buiten de huidige inrichting van de Kleine Aa als ecologische verbindingszone is de aanwezigheid van beschermde ongewervelden zeer onwaarschijnlijk.

6.2 Advies

- Omdat de ontwikkeling mogelijk negatieve effecten heeft op nabijgelegen Natura2000-gebieden dienen deze effecten nader onderzocht te worden middels een zogenaamde 'voortoets' om te bepalen of een verslechteringsstoets of passende beoordeling noodzakelijk is;
- Als een ruimtelijke ingreep zoals kap gaat plaatsvinden binnen de bospercelen (liggende in de EHS), dan dient een compensatiebeginsel volgens het "Nee-tenzij" principe uitgewerkt en ter toetsing aan de provincie Noord-Brabant aangeboden te worden;
- Omdat het plangebied onderdeel is van de GHS als 'leefgebied kwetsbare soorten' en 'ecologische verbindingszone', dient het compensatiebeginsel (volgens het nee-tenzij principe) te worden uitgewerkt en ter toetsing aan de provincie Noord-Brabant aangeboden worden;
- Als er bomen gekapt worden en er blijkt dat vaste rust- en verblijfplaatsen of migratieroutes van vleermuizen aanwezig zijn, dient het compensatiebeginsel (volgens het nee-tenzij principe) te worden uitgewerkt voor het plegen van ingrepen in het leefgebied van beschermde diersoorten. Aanvullend onderzoek wordt aanbevolen om voor eventuele kap de aanwezigheid van vleermuizen vast te stellen;
- Indien er bomen gekapt worden die vallen onder de boswet, dan dienen deze gecompenseerd te worden met een verhouding van 1:1;

- Men dient verstoring en vernietiging van het leefgebied van de Buizerd (bosperceel zuidwesten van het projectgebied) te beperken zodat geen verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet worden overtreden. Indien met geplande werkzaamheden dit wel het geval is, dient een ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden;
- Indien sprake is van geplande ruimtelijke ingrepen binnen de in het projectgebied gelegen bospercelen, dan dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden om vaste rust- en verblijfplaatsen van spechten vast te stellen;
- Bij de planning van werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels (15 maart - 15 juli). Het is verboden om werkzaamheden uit te voeren die broedvogels verstoren of verontrusten.

Bijlage 1

Geraadpleegde literatuur

- **Broekhuizen, S, Hoekstra, B., Laar, V. van en Thissen, J.B.M (1992).** Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV uitgeverij.
- **Lange, R., Twisk, P., Winden, A. van en Diepenbeek, A. van (1994).** Zoogdieren van West-Europa. KNNV uitgeverij.
- **Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (1997).** Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV uitgeverij.
- **Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij & Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, (2002).** Structuurschema Groen Ruimte. Ministerie van LNV & VROM, Den Haag.
- **Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, (2006).** Besluit goedkeuring gedragscode flora- en faunawet voor waterschappen. (TRC 2006/3652). Vastgesteld d.d. 15 juli 2006.
- **Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, (2005a).** Besluit inwerkingtreding AMVB art. 75 van de Flora- en faunawet. Vastgesteld d.d. 23 februari 2005. Staatsblad 2005.
- **Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, (2005b).** Brochure "Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten".
- **Ministeries van VROM, LNV, VenW en EZ (2004).** Nota Ruimte, Ruimte voor ontwikkeling. Den Haag.
- **Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, (2002).** Flora- en faunawet. Vastgesteld d.d. 25 mei. Publicatie: Staatsblad d.d. 14 juli 1998. In werking getreden d.d. 1 april 2002.
- **Nöllert, A. en C. Nöllert.** Amfibieëngids van Europa. 2001. Tirion Uitgevers bv, Baarn
- **Provincie Noord-Brabant (2006).** Handreiking ecologische bouwstenen. Voor de GHS en AHS in het Streekplan Noord-Brabant 2002. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch.
- **Provincie Noord-Brabant (2005).** Beleidsregel Natuurcompensatie. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch.
- **Provincie Noord-Brabant (1999).** Notitie toepassing compensatiebeginsel Noord-Brabant 1997. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch.
- **Provincie Noord-Brabant (2002).** Streekplan Noord-Brabant 2002, Brabant in Balans. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch
- **Unie van Waterschappen (2006).** Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen. Den Haag, 2006

Bijlage 2

Afstand Natura 2000-gebied

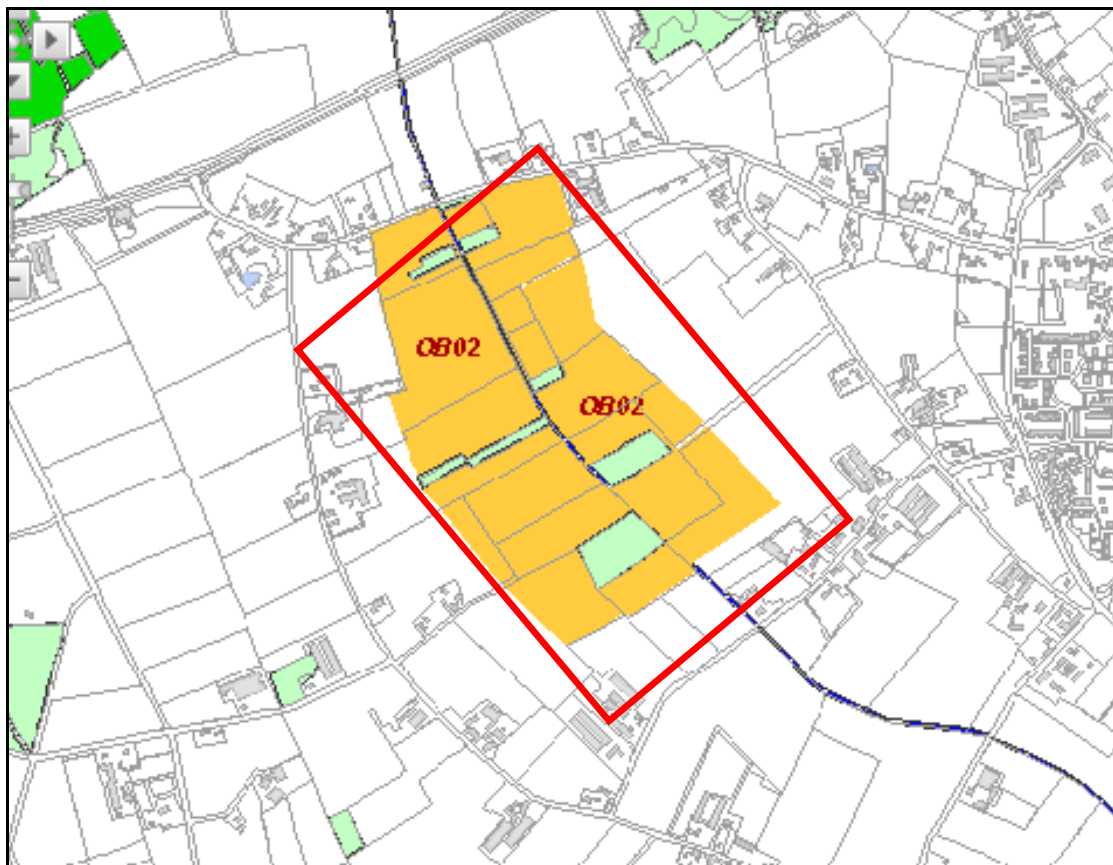
Globale ligging van projectgebied Landgoed De Heihorsten t.o.v. Natura 2000 gebied Strabrechtse Heide



Bijlage 3

Ligging ten aanzien van EHS

Globale ligging van projectgebied Landgoed De Heihorsten in de EHS.



Bijlage 4

Ligging ten aanzien van GHS

Globale ligging van projectgebied Landgoed De Heihorsten in de GHS-natuur

